

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Joh. Jonstoni Thaumato-graphia Naturalis

Jonston, Jan

Amstelodami, 1661

Caput XLVI

urn:nbn:de:bsz:31-97032

habeatur. Indigenæ depilant eo coria. Veri sunt duæ species. Vna ex Cannis duobus habetur modis. Nam vel exprimitur, ac decoquitur ad candorem & spissitudinem; vel sponte prodit ex arundine, lachrymarum instar. Id ita collectum cum suis arundinibus olim mittebatur, inter cæteras merces India. Illud certe quod Candi nominatur arundinibus circumfertur. Natura fieri legitur in Historiis. Etenim ad Dathecalam Indiae venit in mercatibus. In Insula S. Thomæ singulis mensibus arundines ferunt, quinto mense maturæ sunt; tum secantur, tempestive moluntur, premuntur ad succum. Quod reliquum est, datur alitibus, porcis. Hoc mirandum in modum pingues fiunt. Id adeo, ut tam delicata caro comparetur, quæ & nulli sit inferior Gallinæ, & ægrotis detur in cibum. Altera Succati species ex herba miro refudat modo. Tigala ei nomen est apud Arabas & Ægyptios, Erodi ajunt herbam à vermiculo quodam. Vnde Zuccarum exturgescit, concretisque in minutas grandines. Extinguit sitim, pectori accommodum, tussim tollit.

C A P U T XLVI. DE MIRACULIS ALIIS QUI- BUSDAM ARBORUM.

Dives natura est, tam variæ illi opes, ut humanum non tantum delectet ingenium, sed & fatiget sedulitatem. Certe præter illa, quæ adduximus, insignia quædam adhuc inveniuntur *Ἰνδιάνων*. In Insula Tylos lanigera arbores sunt; ferunt coronæ mali amplitudine cucurbitas quæ maturitate ruptæ, ostendunt lanuginis pilas, ex quibus vestes pretioso linteo faciunt. *Plin. l. 12. c. 10.* In Iava Majore ajunt ratam esse arborem, cujus medulla ferrea sit; ex illis illa quidem, cæterum porrecta ab imo ad summum plantæ fastigium. Ex eo fructum quem gerit, ferro impenetrabilem *περὶ ἰσθμῶν* appellavit Scaliger *Exerc. 181. sect. 27.* In Insula Cimbubon est alia, cujus frondes in certam lapsæ

lapse reptione quadam seipsas & movent & promovent. Frondibus facies, quæ Mori. Vtrinque habent quasi pedes, pufillos binos. Compressa nullum edunt sanguinem. Tactæ abeunt aut refugiunt. Ex iis una dies octo servata in scutella vixit; movitque sese quoties tangeretur. *Scalig. exerc. 112.* In Malavar planta est, cui si quis manum admoveat, illico contrahitur; nitorem recuperat, si eandem retraxeris. *Garzias ab horto.* Illa quam *Mimosa hortensis* nomine à Costa descripsit, manu admota fenescit, revirescit remota. Eodem autore arbor quadam nocte pulcherrimis & suavissimis onusta floribus, simul atque à Solis illustratur radiis, tota marcescit; quamvis tenuitati spirituum hoc quicquid est, possit ascribi. Esse autem cujus contraria ratio est *Linschot.* testatur. In Virginia herba est, in cujus foliis præstans sericum nascitur, membranæ tenui splendenti, quæ inde detrahitur, simile. Alta est duos pedes & dimidium; foliorum longitudo duorum pedum est, latitudo dimidii. In Anglia specimen hujus texturæ confectum est: Nam ex ista planta tela integra è stamine serico parata pro bona & legitima est habita. *Arioth. in Virginia.* In America est flos Granadillæ, in quo ostendunt instrumenta passionis Dominicæ, clavos, scuticam, columnam, coronam, vulnera. *Meier. in Annat. Scoticis.* Id imaginationi videtur ascribere *Libav. lib. 4. de orig. rer. Et est,* addit alicubi, *apud amicum nostrum officulum Cerasii, in quo centum viginti septem facies ostenduntur.* In Insulis Aquilonaribus sub Polo sitis sunt Cautes Magneticæ, Fagi si illis adhæreant in Magnetes vertuntur. *Olaus l. 2. c. 1.* Est & quadam arbor Indica in Musicano altissima; cujus rami excrescunt supra 12 cubitos, reliquum non tantum flectitur sponte deorsum usque in ipsum solum; sed & terræ sponte infigitur, radicesque mittit, quæ novam efficiunt arborem. Hujus reflexionem imitantur rami & novam propaginem, tam in diducta serie, ut porticus fiat, sub qua quadringentis locus esse possit. Non procul à Malacca est alia, cujus cum mulcæ sint radices, in varias dispartuntur partes & vires.

& vites. Quæ enim ad Orientem spectant, Antidorum præbent adversus venenum; quæ ad occasum ipsissimum sunt. *Sinar. res. pag. 4. c. 17.* Radix quædam ignea dissecta, si è diametro candelæ ardenti exponatur, vacillare primo eam facit, post extinguit, idque repetitis exploratum vicibus. *Biker. in proph. sect. 2.* *Abies* admirationis præcipuæ visa est in navi, quæ ex *Egypto* *Caji* Principis jussu, obeliscum in Vaticano circo staturum, quatuorque truncos lapidis ejusdem ad sustinendum eum, adduxit. Arboris ejus crassitudo quatuor hominum ulnas complectentium implebat. *Plin. l. 16. cap. 40.* *Aproxeos herba radix* è longinquo ignem concipit. *Plin. l. 24. cap. 17.* Ex arboribus in India cedro vel cupressò proceritate paribus, cum foliis latioribus, palmæ, quibus nomen *Carpion*, oleum destillat, quod lana arboribus impressa excipitur, & ad quinque stadia odorem jaculatur; Apud eundem legitur narratio de ligno *Parebo*, in regijs tantum hortis nascente, quod sit oleæ magnitudine absque flore & fructu, duntaxat sub terra crassis radicibus instar brachij, cujus dodrans trahat aurum, æs, argentum, lapides, & alia quæque præter Electrum seu succinum: quantitate vero cubitali posse trahi agnoscit & aves. Eodem aquam concretere injecto obuli pondere: & vinum similiter, quod ut cera postea manibus teneatur vel tractetur, quamvis postridie solvatur. *Libavio l. 2. debitum. c. 6.* putidum hoc mendacium videtur, ni dextre explicetur. Et certe Physico non defuerit dextera interpretatio: quam apud eundem vide *loc. cit.*

CAPUT XLVII.

DE PRODIGIIS ARBORUM.

Inveniuntur quædam sine foliis natæ, vitem & malam punicam stirpe fructum tulisse, non palmitate, aut ramis, vitem uvas sine foliis, oleas quoque amississe folia baccis hærentibus, est apud *Plin. l. 17.*

cap.